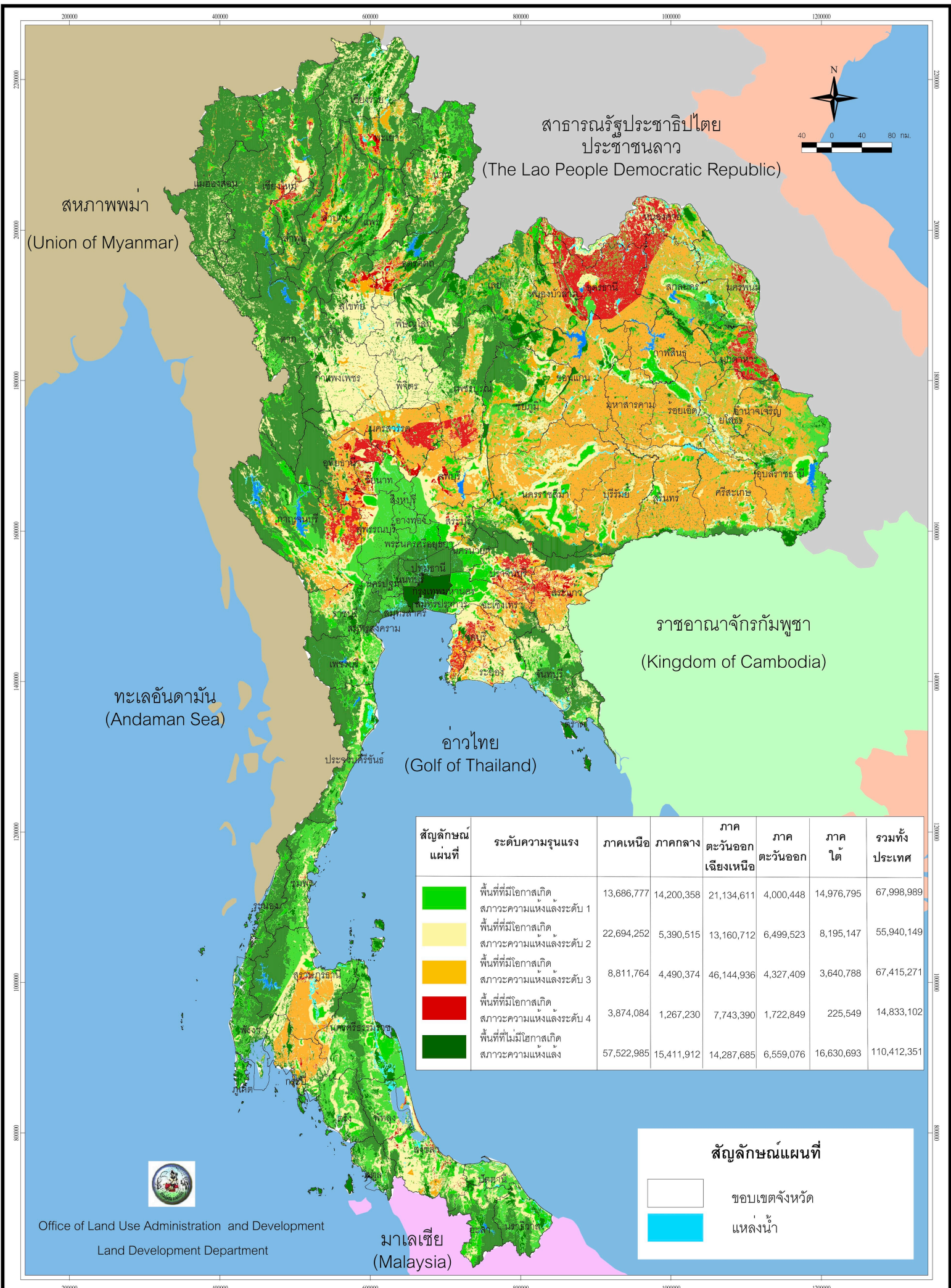

แผนที่พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะแห้งแล้ง ปี 2551

สัญลักษณ์แผนที่	ระดับความรุนแรง	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคตะวันออก	ภาคใต้	รวมทั้งประเทศ
	พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะความแห้งแล้งระดับ 1	13,686,777	14,200,358	21,134,611	4,000,448	14,976,795	67,998,989
	พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะความแห้งแล้งระดับ 2	22,694,252	5,390,515	13,160,712	6,499,523	8,195,147	55,940,149
	พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะความแห้งแล้งระดับ 3	8,811,764	4,490,374	46,144,936	4,327,409	3,640,788	67,415,271
	พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะความแห้งแล้งระดับ 4	3,874,084	1,267,230	7,743,390	1,722,849	225,549	14,833,102
	พื้นที่ที่ไม่มีโอกาสเกิดสภาวะความแห้งแล้ง	57,522,985	15,411,912	14,287,685	6,559,076	16,630,693	110,412,351

สัญลักษณ์แผนที่

ขอบเขตจังหวัด

แหล่งน้ำ

มาเลเซีย (Malaysia)

พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะความแห้งแล้งในปี 2551

ภัยแล้ง เป็นภัยธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาซึ่งอากาศแห้งผิดปกติหรือขาดฝน โดยปัญหาจากการเกิดสภาวะความแห้งแล้งในปัจจุบันที่พบคือ การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรในพื้นที่ต่างๆ สภาวะความแห้งแล้งนอกจากจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแล้ว ยังอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ ทำให้เกิดความเสียหายด้านระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่ดินน้ำซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำและยังมีผลกระทบทางอ้อมกับปริมาณน้ำฝน ประกอบกับสภาวะของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยรวมของโลก (Climate Change) ที่มีความแปรปรวนและมีความซับซ้อนส่งผลให้ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Nino) มีความรุนแรงมากขึ้น

โดยปกติแล้วความรุนแรงของสภาวะความแห้งแล้งจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาวะฝนแล้งหรือความแห้งแล้งของภูมิอากาศ โดยเกิดจากการที่ฝนตกน้อยกว่าปกติ หรือฝนไม่ตกตามฤดูกาล ความรุนแรงของสภาวะความแห้งแล้งขึ้นอยู่กับ ความชื้นในอากาศ ความชื้นในดิน ระยะเวลาที่เกิดความแห้งแล้ง และความกว้างของพื้นที่ที่เกิดความแห้งแล้ง จะเห็นได้ว่าสภาวะความแห้งแล้ง จะเกิดจากการที่ปริมาณฝนที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงนับได้ว่า ฝนเป็นองค์ประกอบสำคัญ และมีอิทธิพลต่อความแห้งแล้งชัดเจนกว่าองค์ประกอบทางอุตุนิยมวิทยาอื่นๆ นอกจากนี้ลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สภาวะความแห้งแล้งทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างขึ้น

สำหรับในปี 2551 จากการคาดการณ์ของกรมอุตุนิยมวิทยา ฤดูร้อนของประเทศไทยปี 2551 จะเริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนพฤษภาคม สำหรับฤดูร้อนปีนี้ คาดว่าจะไม่รุนแรงมากนัก แต่ข้อมูลปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของประเทศโดยภาพรวมแล้วน้อยกว่าปี 2550 ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวทำให้สามารถคาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะความแห้งแล้งของประเทศไทยในปี 2551 ได้โดยใช้ปัจจัยทางด้านกายภาพ และปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญในการวิเคราะห์ ได้แก่

1. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี 2550
2. ปริมาณน้ำฝนที่ต่างจากค่าปกติ
3. พื้นที่ชลประทาน
4. ความสามารถในการอุ้มน้ำของดิน
5. การใช้ประโยชน์ที่ดิน
6. พื้นที่ที่เคยเกิดภาวะแล้งซ้ำซาก

ทำการวิเคราะห์พื้นที่ ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์(GIS) โดยวิธีการซ้อนทับข้อมูลหลายชั้น พร้อมด้วยเงื่อนไข ตามที่ได้กำหนดไว้ จัดทำแผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะความแห้งแล้ง โดยพิจารณาร่วมกับข้อมูลแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น ปฏิทินการเพาะปลูกพืชและรูปแบบการเกษตรและและปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เป็นต้น และจำแนกความรุนแรงของความแห้งแล้งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งสัมพันธ์กับความรุนแรงที่จะมีผลกระทบต่อพืชดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ที่ไม่มีโอกาสเกิดสภาวะแห้ง หมายถึง สภาพพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นภูเขา สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ลุ่ม และพื้นที่ทำการเกษตรแบบประณีต (Intensive Agriculture) และพื้นที่ที่มีระบบชลประทานที่สมบูรณ์ เป็นต้น คิดเป็นเนื้อที่ 110,412,351 ไร่

2. พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะแห้งแล้งระดับ 1 หมายถึง สภาพพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพของดินเป็นดินที่มีความสามารถในการอุ้มน้ำสูง ถึง สูงมาก พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน ส่วนพื้นที่นอกเขตชลประทานจะมีแหล่งน้ำกระจายอยู่ทั่ว ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมีค่าสูงกว่าค่าปกติ การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็น นาปรังในพื้นที่ชลประทาน ไม้ผลและไม้ยืนต้น และพื้นที่ป่า ประเภทป่าผลัดใบเสื่อมโทรม ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ เป็นต้น ดังนั้นจะมีโอกาสเกิดการขาดแคลนน้ำ ทั้งด้านอุปโภค บริโภค และการเกษตรต่ำ ซึ่งเป็นสภาวะความแห้งแล้งปกติในฤดูแล้ง คิดเป็นเนื้อที่ 67,998,989 ไร่

3. พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะแห้งแล้งระดับ 2 หมายถึง สภาพพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพของดินเป็นดินที่มีความสามารถในการอุ้มน้ำปานกลาง ถึง สูง พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน และมีบางส่วนอยู่ในเขตชลประทาน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าปกติ ทำให้คาดว่าพื้นที่ดังกล่าวจะมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งที่ใช้น้ำมาก การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็น ข้าวนาปรัง ข้าวโพด ข้าวไร่ อ้อย มันสำปะหลัง พืชผัก ไม้ผล เป็นต้น ซึ่งอาจมีโอกาสดังกล่าวจะเกิดสภาวะความแห้งแล้งปานกลาง เกิดการขาดแคลนน้ำ ทั้งด้านอุปโภค บริโภค และการเกษตร ซึ่งอาจทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโตเป็นเหตุให้ผลผลิตลดลง คิดเป็นเนื้อที่ 55,940,149 ไร่

4. พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะแห้งแล้งระดับ 3 สภาพพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพของดิน เป็นดินที่มีความสามารถในการอุ้มน้ำ ต่ำ ถึง ปานกลาง ไม่มีแหล่งน้ำชลประทาน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าปกติ การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็น พืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น ดังนั้นจึงมีโอกาสดังกล่าวจะเกิดสภาวะแห้งแล้ง และปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภคประชาชนได้รับความเดือดร้อน พื้นที่เกษตรได้รับความเสียหายรุนแรงทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโตและอาจตายได้ แต่

บางพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่นาข้าวที่เก็บเกี่ยวไปแล้วและปัจจุบันไม่ได้ทำการเพาะปลูก ดังนั้นจะมีโอกาสเกิดการขาดแคลนน้ำ สำหรับอุปโภคบริโภคเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นเนื้อที่ 67,415,271 ไร่

5.พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดสภาวะแห้งแล้งระดับ 4 หมายถึงพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพของดิน เป็นดินที่มีความสามารถในการอุ้มน้ำ ต่ำ ถึง ต่ำมาก ไม่มีแหล่งน้ำชลประทาน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าปกติ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ส่วนใหญ่ เป็น พืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น ดังนั้นจึงมีโอกาสสูงมากต่อการเกิดสภาวะแห้งแล้ง และปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค ประชาชนได้รับความเดือดร้อน พื้นที่เกษตรเสียหายรุนแรงมาก พืชขาดน้ำอย่างรุนแรงจะกักการเจริญเติบโตและตายในที่สุด คิดเป็นเนื้อที่ 14,833,102 ไร่

จังหวัดที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษแยกตามภาคได้ดังนี้ ภาคเหนือประกอบด้วย จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ นครสวรรค์ น่าน พะเยา เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ อุทัยธานี ภาคกลางประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท ราชบุรี ลพบุรี สระบุรี สุพรรณบุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น นครพนม บึงรรมย์ มุกดาหาร ยโสธร เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุรธานี ภาคตะวันออกประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว และภาคใต้ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี